

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înaloză.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIILE:

Se înșiră garsoni: prima dată la
noapte, a doua oară în ziua următoare,
a treia oară de fiecare publicare.
Adăugăm și celelalte, cât și țesătură
și multe altele pe plăți în Arad.
Scrieți pentru oră și combinații
Scrieți adresa unde se potrivește

Presa maghiară și chestiunile românești.

Atâta dezorientare, — ce privește chestiunile românești; fie politice, fie culturale — ca la presa maghiară rar să mai vezi. Cu o singură excepție: «*Budapesti Hirlap*» întreaga presă maghiară nu trăiește de cât din deducții riscate și combinații fantastice.

Cauzele nemijlocite ale acestei dezorientări proced din firea specifică a maghiarilor de-a nu învăța limbi străine, din exclusivismul de rasă care a dat naștere șovinismului maghiarizator și apoi, firește, din greutatea firească de a învăța alte limbi.

Rar maghiarii cari își pot însuși o limbă străină perfect, ori câtă silință și-ar da. Toți cei cari astăzi vorbesc mai multe limbi, mai ales dintre cele vorbite în Ungaria, sau nu-'s de origină maghiară, sau rup numai limbile.

Presa maghiară, prin urmare, a fost și e silită să-și ia informațiile de care are nevoie dela persoane private, membrii ai naționalităților, despre ale căror chestiuni vor să se orienteze. Cum-că aceste informații se dau apoi într'un chip ce mână apa pe moara șovinismului, sau apoi în redacții se frământă în acest senz, e ușor de înțeles.

Vorbind numai de Români, din mila acestor informatori cari au făcut școală pe vremea mișcărilor naționale din deceniul din urmă al veacului trecut, când maghiarii aveau lipsă de informații compromițătoare pentru politica Românilor, ca astfel să-și poată intra cât-va motiva prigonirile sistematice, — presa maghiară astăzi nu mai cunoaște mișcări românești culturale. Pentru ei ori-ce semn de viață românească constituie politică agitatorie, ce reclamă intervenirea neîngăduitoare a procurorului.

Pentru ei sfințirile de biserică, petrecerile de vară, reprezentațiile teatrale, întrunirile literare, sunt paravane puse înaintea ochilor lumii maghiare, ca să ascundă agitațiile ce se fac împotriva unității statului ungar.

Presa maghiară — silită de concurență mare să devină o presă de reclam — venează senzații. Gazetarii maghiari nu-și pot închipui că Românii ar putea să se întrunească și cu alt scop, de cât să pună la cale conjurații împotriva elementului maghiar. Și în gândul acesta sunt întăriți de informatorii lor, cari ar deveni de prisos îndată ce presa maghiară s'ar convinge că mișcările culturale ale Românilor nu sunt

pretexte pentru mișcări de natură politică, și contrare statului.

De altă parte însă, stăruința asta meschină a informatorilor e întimpinată de presa maghiară cu vădită și încurajatoare bunăvoință. Nu intră în cadrele intereselor rasei maghiare, ca Românii să fie prezențați lumii drept ceea-ce sunt: un element de ordine și un puternic sprigin al unui stat constituțional, căci astfel cu nimic nu și-ar putea motiva măsurile lor de retorițiune (citește: maghiarizare) ce le iau împotriva noastră.

Acum ai anul, când din privilegiul marilor manevre din jurul Lipovei, «*Tribuna*» într'un articol de fond «*Indrânsise*» să salute sosirea moștenitorului de tron în mijlocul poporului român, presa maghiară umpluse lumea cu zvonul că Românii tradează patria, că nu vor să știe de nici un rege al Ungariei, ci numai de un împărat al Austriei.

Am spus că o singură gazetă: «*Bud. Hirlap*» pare a fi ceva mai bine orientată în chestiunile românești. Și de fapt, «*Bud. H-p.*» să și silește să observe în comunicațiile sale un aer de obiectivitate serioasă. În fond însă obișnuința asta nu e decât o conștie ignorare a Românilor. Nici d-tul J. Benedek, care de altminteri e un bun cunoscător al chestiunilor românești și ca atare redactează rubrica privitoare la Români, nu vine la socoteală să ne prezinte în lumina adevărului. Adict al politicii celor dela «*B. H-p.*» și dl Jancsó vrea să dea mișcărilor românești caracterul unor mișcări neînțelese ba chiar dezavuate de masele mari ale poporului.

Celelalte gazete maghiare dibute în noapte adîncă. «*Magyar Szó*», «*Pesti Hirlap*», «*Egyetértés*», «*P. Napló*» își primesc informațiile dela un Zaszló, colaborator la o fițică litografată, Șalusinschi, ovreiași care a studiat în Blaj, Vasiu, funcționar la oraș, Diamandi Nicolae, care, știe sfântul cum a ajuns copist în secția polițanească din ministerul de interne și se dă de «șef al secției naționalităților»...

Iată și în privința aceasta un larg câmp ce se ofere activității viitorilor deputați români în parlamentul țării. Străinătatea nu va mai lua cunoștință de poporul român pe temeiul celor rostite în parlament din partea deputaților români, reprezentanții oficiali ai Românilor.

Fantașio.

Discursul președintelui Iosif Vulcan

la deschiderea adunării generale a Societății pentru fond de teatru român, în Brad la 15/28 August 1904.

Domnilor și doamnelor!

Temelia artei teatrale este adevărul. A reprezenta viața așa pe cum este ea, cu virtuțile și viciile sale, iată misiunea scenei. Deci noi, Societatea care are problema să pregătească înființarea instituțiilor teatrale române aci în țară, stăm în serviciul adevărului. Tot ce facem tot ce zicem, tot ce propovăduim, are să poarte eticheta adevărului.

Ferice de noi căroră soartea ne-a dat această însărcinare, căci a sta în serviciul adevărului este postul cel mai cinstit. A arăta neamului din care faci parte, oglinda reală a ființei sale, în care să-și vadă toate calitățile și slăbiciunile, este cea mai importantă faptă națională. Aceasta oglindă ofere neamului prilejul să se cunoască și astfel să știe ce are să dezvolte și ce trebuie să înlătureze.

Timpul cel mai potrivit pentru aceasta manifestare este la adunările noastre generale, unde se întrunește o mare parte a elementelor fruntașe. Aici ni-se impune să discutăm serios starea noastră culturală; să examinăm progresul intelectual, să relevăm părțile bune, să arătăm scăderile; și să căutăm mijloacele de îndreptare.

Să uzăm dar și de aceasta întrunire și să stăm de vorbă asupra mersului propășirii noastre. Să studiam mișcarea noastră culturală și să ne spunem părerile sincer, fără încunjur, cum ni-le inspiră conștiința, căci numai astfel putem să fim folositori națiunii, nu aprobând totul de frica popularității, făcând complimente și elogi nemeritate, ca să încasăm aplauzele ieftine ale vulgului nepriceput.

Intocmai cum institutele de bani își prezintă la finea anului bilanțul de profit și de pierderi: astfel avem să ne fixăm și noi cumpăna progresului și regresului. Cu cât bilanțul este mai exact, cu atâta institutul e mai trainic; cu cât cumpăna noastră e mai reală, cu atât arată mai fidel stadiul în care se află cultura românească.

Dacă ne rotim privirea în jur de noi, inima ni-se umple de bucurie, văzând progresul ce am atins. Nu-i vorba, stăm încă prea departe de ținta dorită, ne aflăm abia la începutul stăruinței noastre de propășire: — cu toate aceste rezultate de până acuma trebuie să ne producă încredere; căci prin el putem să constatăm puterea de viață a elementului românesc.

Neajutați de nimeni, ba de multe ori vărându-li-se bețe în roată, Românii au pus umăr la umăr și toți într'un gând și c'un suflet, au seos din sărăcia lor comoare scumpe pentru ridicarea și afirmarea ființei naționale.

Iubirea de neam este izvorul nostru mântuitor. Să ne dăm mâna ca să nu poată fi putere din lume, care să ne înădușe sentimentul acesta. Să jurăm că mai bine murim toți, decât să-l stingem din peptul nostru.

Iubirea de neam a făcut în rândurile noastre în cei cinci-zeci de ani din urmă, minuni de progres.

Sirolin

Cel mai excelent profesor și medic îl recomandă ca remediu cu efect

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacii să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Svizzera).

Priviți biserică și vă închinați avântului ce a luat cultura preoțimii; cercetați instrucțiunea publică, gimnaziile și școlile — cele mai multe înființate în intervalul acesta — și strângeți cu respect mâna profesorilor și învățătorilor cari își fac datoria; admirați numărul mare al claselor noastre inteligente, răsărite în deceniile din urmă; lăsați inima voastră să palpate de emoțiuni cerești, când vedeți tinerimea noastră venind cu focul sacru al entuziasmului și cu cumpănela oamenilor cari se pregătesc pentru știință; dar mai cu seamă aduceți tot devotamentul vostru, adorarea unui neam întreg, încântătoarelor cununi de Române, cari simt, vorbesc și cetesc românește.

Secolul trecut s'a încheiat pentru noi Românii d'acel cu un progres înuimitor. Înaintașii noștri ne-au lăsat o moștenire din care putem să ne asigurăm existența. Asigurarea aceasta însă are să se facă prin o muncă stăruitoare, urmând direcțiunea stabilită de deșii, profesând principiile lor punându-ne în serviciul altruismului, care jertfește totul pentru binele de obște.

Înaintașii noștri au avut drept steag conducător idealismul. Acesta le-a luminat calea eșirii din întuneric, acesta le-a dat curaj și bărbăție să înfrunte toate pedecile, acesta le-a înăurit bucuria triumfului.

Mult mai s'au decât noi, ei nici odată n'au cunoscut frica; mai puțin luminați decât generațiunile actuale, ei au stabilit principiul, cari au să lumineze d'apururi calea științei române; mult mai săraci decât noi, ei au întemeiat instituțiunile de cari cei de astăzi nici a visa n'am putea.

Pentru că ei au stat neconștient sub farmecul idealismului, care deschide tot nou orizonturi, vrăjește voința aripi înălțătoare și însuflă în vâni putere la lucru; iar noi ne depărtăm din ce în ce mai mult de acest izvor dătător de viață și ne închinăm unor curente năucitoare, cari sleesc energia, sting curajul șiucid ori-ce gândire mai înaltă.

Noul curent suride la naivitatea bătrânilor cari au urnit niște idei gigantice și s'au jertfit pentru ele. Face haz de idealistul pripășit în secolul acesta, ca o rămășiță a copilăriei unui neam. Enunță că idealismul și-a trăit traiul și-a mâncat mălaiul. Și proclamă un nou principiu conducător, căruia îi zice realism, care însă nu este decât încarnațiunea intereselor personale. Altruismul dispăre din ce în ce mai desevărsit, cel mai mulți își caută numai de trebile lor și ori ce acțiune mai mare pentru ridicarea neamului e decretată imposibilă.

Protopărinții noștri trăiau în dragoste frățească și astfel înaintau. Noi suntem desbinați ca dușmanii cei mai înverșunați. În locul dragostei, s'a cocoțat în capul tuturor întreprinderi-

lor noastre discordia, care omoară în germene ori-ce idee.

Am umblat prin toate centrele noastre, însă nicăieri n'am găsit armonie, clasa noastră inteligentă în tot locul e divizată în partide, cari se combat strajnic.

Se ceartă pe tema confesionalismului, pe ceea a poziției sociale; pe tema naționalismului, pe ceea a averii; pe tema politice, pe ceea a mișcărilor culturale; pe tema originii familiare, pe ceea a rolului ce le compete: în sfârșit pe toate temele posibile și imposibile. Cearta aceasta produce urmări foarte triste. Ura în multe locuri este atât de înverșunată, că tot ce propune unul este respins de celalalt și astfel nici o lucrare nu se poate încheia.

În toate părțile și în mijlocul tuturor cercurilor își scoate capul hydra invidiei, care cu limba ei otrăvește totul. De ț-a înciripat o stăricică, te calumniază; de jertfești ceva pentru binele de obște, te acuză că vrei să fii popular; de te-ai ridicat nițel în stima publică, te târfălește; de ai izbutit să-ți câștigi un codru de pâine, te defaimă; de ești bătrân, te bârfește; de ești tânăr, îți pune stavilă. Ori-ce propul ori-ce faci, ești criticat și învinuit cu interese murdare. Nimica nu e bine, dar nu ți-se spune cum ar trebui să se facă. A dărîma tot ce clădesc alții, dar a nu reconstrui nimica, ci a lăsa totul în ruină. Iată opera funestă a invidiei, marea boală românească.

Tablou posomorit acesta, dar adevărat. Este mai bine să-l mărturisim pe față, căutând a-l corege, decât să-l ascundem, căci răul tănuit tot izbucnește.

Entuziasmul din timpurile renașterii noastre slăbește din ce în ce mai rău. Atunci la adunările noastre culturale se întrunia toată elita clasei noastre inteligente de pretutindeni, de și căi ferate nu prea erau și călătoria se făcea două-trei zile cu trăsura cu mari osteneli și jertfe materiale; astăzi, când comunicațiunea a devenit ușoară și ieftină, ne bucurăm dacă putem să salutăm la aceste întruniri pe cei din partea locului și pe cei din împrejurime. Ceialaltii, poreclii „fruntași“, cred că-și împlinesc datoria, dacă trimit câte o depeșă de felicitare.

Sunt foarte caracteristice aceste adunări. A une ori în ele se întrunesc atât de puțini, că abia se pot compune obicinuitele comisii. La banchet însă vine lume multă și numărul toaștanților despre misiunea descendenților divului Traian e mai mare decât al acelor cari au participat la adunare. Iar sara la bal, sala e înșesată, căci grosul publicului vine după adunare pentru bal. Riportorii ziarelor scriu despre adunare zece rânduri, despre banchet o sută și despre bal trei sute. Aceasta apreciere este semnificativă pentru mē-

sura interesării cu care obștea noastră întâmpină și petrece adunările sale culturale. Însemnătatea cea mai mare se dă balului. Din cele petrecute la adunare aflăm, că fiind timpul înaintat lecturile întrate nu s'au putut ceti; despre bal cetim coloane de fraze, din cari vedem că au luat parte o sută douăzeci de părechi din cari două brave româncuțe au purtat costum național, că s'a jucat și „Romana“, — dar nu ni-se spune că aproape nimeni nu o știa și că covârșitoarea majoritate a damelor nu conversa românește.

De câte ori ved atata lume cultă românească, mă prinde mirarea că starea noastră culturală nu înaintează mai repede. Clasa inteligentă românească a devenit atât de mare și puternică, încât dacă fie-care ș-ar face datoria, am produce minuni.

Să nu mi-se observe, că pedeca înaintării noastre mai grabnice e sărăcia, căci înființarea celor aproape o sută de bănci românești, cu capitaluri de milioane toate din punga noastră, desmint eclatant scuza sărăciei. Dacă am fi atât de săraci, precum se susține, n'am fi fost în stare să înființăm nici un institut de bani, cu atât mai puțin să dăm viață unei serii de ele.

Și dacă totuș suntem săraci, apoi sărăcia noastră nu are cauza ei în lipsurile materiale, cișaiurea. Fie un popor cât de mic, cât de asuprit, cât de lipsit de bunătățile vieții: el nu este sărac, dacă în peptul său arde focul sacru al entuziasmului, care îi alimentează speranța și încrederea în viitorul său. Entuziasmul nostru scăzut, noi ne pierdem pe zi ce merge magnetul conducător, ne abatem de pe calea croită de străbunii noștri și rătăcim pe drumuri cari ne duc la prăpăstii. Idealismul nostru stâns, ajungem la rezultatul că pentru scopuri culturale nu ne dă mâna să putem jertfi câțiva bani, căci suntem săraci, — dar în acelaș timp ne întrecem să semnăm cât de multe acțiuni la banca ce se înființează. Pentru scopuri generale, punga noastră rămâne închisă și nu mai sprijinim decât aceea-ce ne aduce folos material personal.

Suntem săraci de imboldul ceresc care să ne îndemne la faptele înalte, suntem săraci de darul de a jertfi pentru binele comun, suntem săraci de spiritul care să ne învețe a fi impersonali, suntem săraci de dragostea care să ne împreune frați cu frați, suntem săraci de puterea a ne învinge invidiile personale, suntem săraci de dorul a da mână de ajutor acelor cari lucrează pentru înaintarea neamului, suntem săraci de idealuri cari să ne încălzească sufletul amorțit. Eată sărăcia noastră.

În asemenea împrejurări, firește, înaintarea noastră culturală lasă mult de dorit. Am făcut, ce-i dreptul, un progres mare, dar acesta nu stă în proporție cu puterile noastre. Mult mai puțin înaintăm, decât cât am putea, căci numai o mică

TRUBADURUL.

De: A. P. Vojeu.

Pe țermul mării de topaz
Un viu și scripitor atlas,
Se mbrobodă 'n naframa sărei,
Castelul cu străvechi pilăștri
Colorați verzuși albaștri,
Adormiți sub bolta scării.

Blajin, tinguitor, domol
Și tremurat ca glas de sol,
Un cânt de trubadur străbate;
În poala codrului de-aproape
Sub cripta crengii parfumate
Ecou-l dulce să-l îngroape.

Pășind întinderile lungi
Pe care abia gândind le-ajungi,
Trecut-a munți și codri 'n cale,
Și iată-l, ca 'n povești răsare
Pe țerm din umbra de carare,
Ear praful l-a mbracat în zale.

O clipă cată gânditor;
Pășind al florilor covor
Spre scară 'n urmă se 'ndreaptă...
E 'nchis zăvorul ușei grele.
În geam un pumn de petricele,
Le-aruncă atunci pe rînd, ș'asteaptă.

Când perdeaua de dantelă
— Alba camerei umbrelă —

S'adună 'n falduri spre perete
De-apare mândra castelană,
Se 'ndoae el ca 'n vînt o pană,
Și-i scaldă fața negre plete.

Vezînd vesmântu-i zdrăntuit,
Ea cerșitor l-a 'nchipuit,
Și deschizînd fereasta 'n latură,
I-a spus: „Te du la poarta mare,
Ți-se va da ajutorare“...
Ș'a 'nchis a geamului canatură.

Atunci frumosul trubadur
Legînd de-al coardelor murmur.
Minunea vocei sale blînde,
A fermecat tăcerea serei
Cu triste spusele cîntărei,
Rostite 'n note suspînde.

„Prin lume umblu eu pribeag
„Purtînd în suflet chipul drag
„Ce'n visul unei nopți de vară,
„Mi-a luminat pustiul vieții
„Ca raza dulce-a dimineții,
„Sau ca luceafărul de sară.

„Uitînd castelul strămoșesc
„Fără de preget rătăcesc

„Străin de toți și toate cele,
„Căci unde mîndră ea apare,
„Nu unde soarele răsare
„E răsăritul vieții mele.

„Ca sufletul îndurerat
„Al mortului neîngropat,
„Ca un strigoiu dintr'o poveste,
„Cotînd în lung și-n larg pămîntul,
„Eu cat precum mi-am dat cuvîntul,
„Pe cine-atât de dragă-mi este.

„Dacă-ași avea noi an de vieți,
„Cum aștri sunt etern drumeți,
„Ași fi și eu în veci cîntînd-o;
„De draga mea n'ar fi în lume,
„S'ar duce clipele-mi ca spume
„Și aș muri în vers cîntînd-o.

„Mai stai fermecător truver,
„Frumoase sunt, cât stele 'n cer,
„Toate ascultînd romanța asta
„S'or îndrăgi nebun de tine,
„Dar nime te-o iubi ca mine“...
„Deschisă 'n larg e-acum fereasta.

„Nu ești mireasa mea din vis
„Deci lasă-mă să plec,
„Mi-î scris, să nu iubesc decât odată“:
— „Pornește. O floare ea-l aruncă
O floare roșie de luncă,
Ca inima-i însîngerată.

parte a neamului își dă concursul la marea operă a răspândirii luminii.

Cu nespusă bucurie și cu ligitimă mândrie vedem înmulțirea bărbaților noștri de știință, progresul unora din gimnaziile și alte școli medii ale noastre, cu deosebită fericire aplaudăm înființarea și munca rodnică a Reuniunilor femeiești și a școalelor civile de fete, constatăm cu plăcere deschiderea a mii de școale dela sate pentru instrucțiunea poporului: dar inima ni-se strânge de durere și de rușine, când aflăm numărul înspăimântător de mare al analfabeților, când eetim că sunt o mulțime de sate unde un suflet de om nu știe să cetească și să scrie. Și în durerea noastră esclămăm: Ude sunteți preoți și învățători? Cum veți da seamă a Totputernicului de marea misiune ce vi-s'a încredințat!?

Un interesant fenomen ne oferă literatura noastră. Sermana, este atât de mică și săracă, încât nu o putem numi decât: început de literatură.

E mică și săracă, dar să nu ne mirăm de starea ei înapoiată, căci cine o sprijinește? Aproape nimeni. Ea se naște și-și târșește zilele ca orfana părăsită. Ar vrea să-și împlinească misiunea, dar nu poate, n'are cu ce să trăiască și moare de foame.

Maî de mult, par'că publicul nostru sprijinia mai călduros literatura română. Când repositul Gavra începu să scoată la lumină „Teatrul“ său și „Cronica“ lui Șincai, nu era preot de pe vremuri în a cărui casă modestă să nu le fi aflat. Astăzi trece drept raritate acela din clasa numită „inteligentă“ care cumpără câte o carte românească.

Ceea-ce am zis în general despre literatură, se poate aplica în special la presa noastră. La alte națiuni, presa este un ram industrial foarte rentabil; la noi un mijloc să-ți istovești viața și să-ți cheltuești paralele. În ceea-ce mai diferim de lumea străină, este productul special al publicului românesc, care numește „abonant restanțier“.

În starea aceasta tristă, ce ne oferă indolența clasei noastre inteligente, ne licărește ca o lumină salvatoare deșteptarea poporului. Dacă „inteligentă“ nu cumpără cărți românești și nu sprijinește ziaristica, avem nespusă mângăere și plăcere să vedem cu câtă bucurie poporul nostru știutor de carte își dă bănișorii pentru produsele presei populare, cum se răspândesc prin toate satele române — cu conducători harnici — broșurele și organele de publicitate menite pentru popor.

Ceea-ce mai trebuie să accentuăm în favorul poporului nostru, este, afirmarea sa pe terenul teatral. Câtă vreme clasa noastră mai ridicată numai ici-colo dă câte o reprezentanție teatrală, poporul în toate părțile urcă scena și surprinde lumea cu talentul său. Raportul prezintat în fie-care an de secretarul societății noastre, arată că reprezentațiile teatrale date de popor se tot înmulțesc și că ele formează marea majoritate a tuturor reprezentațiilor de diletanți.

Aceasta constatare, în fața decadenței ce ne izbăște din partea păturei mai culte, ne indică unde avem să căutăm țaria noastră în viitor. Poporul ne este mantuința. Lui să ne închinăm!

Reintorcându-ne la literatura noastră și în special la literatura beletristică, putem să afirmăm că pricina pentru care ea nu poate lua un avânt, este lipsa sprijinului femeiesc.

La alte națiuni beletristica are cercul ei de aderență în deosebi la femei. La noi cercul acesta este cât se poate de îngust. În lipsa de creștere românească, cele mai multe dame române nu citesc românește. Și dacă dau oareșcare sprijin ideilor noastre culturale, spriginul acesta se manifestă numai prin prezentarea lor la balurile românești.

Femeia română încă nu este la înălțimea misiunii sale culturale. Vorbă îndrăzneată aceasta în fața toasturilor obișnuite pentru preamărirea „femeii române“. Vorbă cutezată, dar întemeiată.

Priviți charta neamului românesc și aveți să vă convingeți.

Intrați în saloanele de dincolo de Carpați și vi-se va părea că sunteți în Franța. Damele conversează și cetesc numai Franțuzește.

Dincoace de Carpați, de-alungul graniței spre România, cultura damelor noastre din pătura mai avântată este germană. Pretutindenî numai cărți și reviste germane. Ele vorbesc și românește, dar limba de intimitate a lor este cea germană.

Odată am avut o discuție foarte interesantă cu o damă din părțile acelea.

— Poștește în biblioteca mea, — mi-a zis dînsa — și ai să vezi că critica d-tale e prea severă. Eu am și produsele literare române mai de seamă.

Și dându-i brațul, intrăm în biblioteca ei, un salonaș cochec, în mijlocul cărui se afla un etager cu cărți legate luxos.

Dau o privire repede asupra raftului dinaintea mea.

— Schiller, Heine...

Dar dama mă intrerupe, arătând alte volume:

— Eminescu Coșbuc...

Și se uita la mine cu un aer triumfător.

Eu luat în mână volumele să le frunzăresc. Schiller și mai cu seamă Heine se vedea că a fost mult cetit, căci se cunoșteau urmele mânilor pe fie-care pagină Eminescu și Coșbuc era curat curățel, par'că tocmai atunci ar fi eșit de sub tease.

Arătând aceste volume doamnei, fi zisei:

— Curățenia acestor volume arată devotamentul înalt ce simțiți pentru literatură română.

Doamna a înroșit și n'a mai zis nici un cuvânt...

Întocmai cum în părțile marginase, cultura damelor române este germană, ast-fel la cele mai din lăuntru țării este ungurească. Nici acolo, nici aici, literatura noastră nu se găsește acasă. Este mic, foarte mic, numărul acelor, pe a căror masă de cetit, găsești o carte sau o revistă românească. Mai cu seamă la foste eleve ale școalelor civile de fete înființate în timpul din urmă.

Când femeia română inteligentă va avea o cultură mai românească, atunci și beletristica noastră va înflori.

*

Ochirea ce am făcut asupra stării noastre culturale să ne pună pe gânduri și să căutăm cu toții mijloacele de îndreptare, ca ast-fel să putem ridica neamul nostru la nivelul dorit.

Elemente cu cari putem să facem urcușul acesta, avem destule. Să deșteptăm curajul de inițiativă, să închiegăm forțele de muncă, să însușim convingerea datoriei, să înarmăm pe toți cu credința victoriei și succesul are să se strălucit.

Suntem un neam de oameni nu prea mulți în mijlocul națiunilor mari. Dar numărul mic să nu ne descurajeze, stăruințelor noastre să ne inspire vecinic curaj profeticile cuvinte ale augustei regine-poete Carmen-Sylva: Nu trebuie țermuri mari, trebuie numai inimă mare! Nu trebuie ca o națiune să fie mare, e destul să aibă numai oameni cu inimă mare, pentru-ca ea să înflorească și să fie fericită.

Oameni cu inimă mare îți doresc ție, scumpul meu neam românesc!

*

Cu aceasta dorință deschid adunarea generală.

Răsboiul ruso-japonez.

Lupta mare dela Liaoyang și victoria Japonezilor.

După pregătiri și opinteli de săptămâni de zile, Japonezii reușiră să silească pe Kuropatkin să primească lupta decisivă, de care acesta par' că se feria și se îngrozea de voia cu orî-ce preț să fugă la Mukden. Ei bine, planul acesta i-s'a zădărnicit, și acum a fost silit să de-a pept de voie de nevoie cu adversarul neluat în seamă de făloșii Ruși. La 31 August deja vestise o telegramă din Petersburg pe baza raportului lui Kuropatkin, că Japonezii au luat ofensiva pe întreaga linie de bătaie concentrându-se într-o singură armată tustrele armatele japoneze. La 1 Septembrie deja întreaga împrejurimea Liaoangului oferia un groaznic aspect: 600.000 de puști și 1300

de tunuri vomeau foc diabolic, încât se cutremura văzduhul și pământul, ear înălțimile din giur semenau cu niște adevărați crateri de vulcani. O depeșă din Londra dela 1 Septembrie vestisă eri, că după o luptă desperată Rușii au fost goniți din două poziții puternice. Centrul rusesc s'a retras pas de pas și în fine cuprinși de o spaimă nebună, ce seamănă mai mult cu panica, Rușii au luat-o la fugă desordonată spre Nord. Atacul în contra centrului rusesc l-a îndreptat generalul Kuroki cu o putere ire-sistibilă. Se afirmă că armata lui Kuroki ar fi trecut lângă Vejiku peste riul Taitse, ceea-ce înseamnă, că retragerea Rușilor este tăiată.

În lupta din ziua primă ambii contrari s'au apropiat atât de tare unul de altul încât lupta dela distanță cu plumbii a degenerat în o învălmășeală, în care năvălea om contra om cu baioneta, patul puștii, revolverul. Și de astădată Japonezii au dovedit, că sunt atât de voinici, ca să poată da piept în sensul adevărat al cuvântului cu făimoșii alții ruși. La Tokio sunt convinși că orî-ce ar încerca Kuropatkin să întreprindă, înfrângerea lui este sigură.

Ceea-ce am amintit mai sus, au fost evenimentele din 31 August și 1 Septembrie.

Depeșile dela 2 August vestesc acum că Rușii au fost goniți din toate pozițiile lor, și că Liaoangul a fost cucerit de către Japonezii. Armatele reunite sub comandamentul suprem al mareșalului Oyama au atacat cu o energie și rezistență demnă de admirațiunea lumii. Acest atac era îndreptat mai ales contra aripelor armatei contrare cari fiind înfrânte, și centrul a cedat. Într'aceea divisia de împresurare a lui Kuroki parte pe ponton, parte prin apă a trecut dincolo de riul Taitse înaintând apoi în direcția nord vestică de-a lungul liniei ferate Liaoyang-Mukden spre localitatea Iantai. Când Kuropatkin a prins veste despre aceasta manevră a Japonezilor, imediat a dat ordin pentru retragere, asupra căreia lipsesc amănunte, dar atâta rămâne sigur, că între trupele cari mascau retragerea lui Kuropatkin, și între trupele de urmărire ale Japonezilor a fost luptă groaznică, până ce în fine Rușii au luat-o la fugă. Cel mai însemnat moment al zilelor din urmă este, că linia ferată dintre Liaoyang și Mukden este tăiată probabil de către cavaleria divisiiei lui Kuroki. Rușii deci retrăgându-se, vor fi siliți să treacă peste riul Taitse, presupunând că vor avea vreme destulă pentru asta. Astfel strânși Rușii între armata japoneză jur împrejur și între riul Taitse, care în urma ploilor continue a crescut, sunt expuși unei teribile catastrofe. Dacă divisia lui Kuroki, trecută dincolo de riul Taitse este destulă pentru a ținea locul pe Ruși, orî pentru a le îngreuna trecerea dincolo de riu, până ce s'apropie grosul armatei japoneze, atunci Kuropatkin este perdit împreună cu armata lui. În urma acestor stări de lucruri s'a ivit deja idea intervenției. Ideea aceasta a fost sulevată de către Anglia, America și Franța. Statele unite adecă se tem, că Japonia se va întări prea tare în Extremul-Orient, încât va putea paralisa în mod simțitor comerțul european. Se accentuează, că Coreea va trebui să rămână Japonezilor, Mandșuria însă sub nici un preț.

Din străinătate.

Chestia Aromânilor din Macedonia. În Berat se află în fie-care quartal câte o școală elementară și pentrîtot orașul o școală secundară cu 6 clase (anii din urmă numai cu 4). În școala secundară se învață greaca veche, greaca modernă, istoria Greciei, geografie, în vederea propagandei grecești și nu a vieții practice. Aromânii și Albanezii cer de mult limba franceză și italiană. Tot odată în tot ținutul e mișcare a elementelor negrecești contra elenizării, ceea-ce va aduce mai întâi ruperea Aromânilor. Aceștia au 250 de case sau familii în Berat și aveau acum trei ani o școală, care s'a închis, când i-s'a tăiat subvenția. Aromânii dela Berat sunt un element foarte progresist și nu vor de loc să se înființeze școala lor. Se așteaptă sosirea inspectorului român, care va deschide școala, în vremea aceasta Aromânii trimiteau copii la școlăle grecești, și dacă s'ar fi purtat grecii mai bine, ar fi putut a-1 împăca.

Incunoștințare.

Prin aceasta se aduce la cunoștința p. t. domnii membri ai reuniunii învățătorilor români gr.-or. din diecesa Caransebeșului și a p. t. public interesat, ca în conțelegere cu comitetul arangiator din Biserica-Albă, primirea membrilor și a oaspeților, care vor participa la adunarea generală a reuniunii ținândă în **Biserica-albă va fi Sâmbătă în 28 August (10 Septembrie) la 5 ore 41 min. d. a.** când sosește trenul din spre Timișoara.

Deci dară sunt poștiți toți participanții a călători cu trenul ce ajunge la Biserica-albă la termenul indicat pentru înlesnirea încurtării.

Biletele de legitimare pentru călătoria cu preț redus pe calea ferată, cari vor sosi dela înaltul minister de comunicațiune, se vor pune la dispozițiunea membrilor la prezidenții respectivelor despărțăminte ale reuniunii.

Bocșa-Montană, la 18/41 Aug. 1904.

*Ioan Marcu,
not. gen. al Reun.*

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Septembrie 1904.

— M. S. Regele României la Gastein. Din Gastein vin știri că starea sănătății M. S. Regelui este satisfăcătoare.

Zilnic Maiestatea Sa face lungi plimbări și primește numeroase vizite.

În cursul săptămânii viitoare se așteaptă la Gastein sosirea Alteței Sale Regale Principelui Ferdinand și a Prințului Carol.

A. S. R. Principete Carol de Hohenzollern va visita de asemenea pe Augustul Său unchiu la Gastein.

— Itinerarul turneului de conferențe a d-lui A. P. Vojen. Am anunțat în numărul nostru de ieri seria de conferențe ce dl. A. P. Vojen va ține în centrele mai însemnate românești dela noi.

Comunicăm acum itinerarul conferențiarului :

Sep.	3 st. n.	Arad	despre	Carmen Sylva
"	4	"	"	"
"	5	"	"	"
"	6	"	"	"
"	7	"	"	"
"	8	"	"	"
"	9	"	"	"
"	10	"	"	"
"	11	"	"	"
"	12	"	"	"
"	13	"	"	"
"	14	"	"	"
"	15	"	"	"
"	16	"	"	"
"	17	"	"	"

" 18 " " Banat-Comloș " Probl. Nemuririi
 " 19 " " Săn-Miclaus " " "
 " 20 " " Nădlac " Carmen Sylva
 " 21 " " " " Probl. Nemuririi
 " 22 " " Pectea " Carmen Sylva
 Peste tot locul conferența se va ține seara la ora 8 1/2.

N. B. Ziarele române : „Gazeta Transilvaniei“, „Telegraful Român“, „Drapelul“, „Libertatea“, „Poporul Român“ și „Foaia de Duminecă“ sunt rugate a reproduce acest itinerar în mai multe numere a lor.

Restul itinerarului în n-rul viitor.

— Amănunte la fuga principesei Luisa de Coburg. „Neue Freie Presse“ din Viena scrie următoarele asupra fugii principesei : Luisa de Coburg a fugit dela băile din Elster noaptea, unde a făcut o cură de două săptămâni, și este probabil că pe automobil a reușit să ajungă în Franca. Ziua precedentă principesa a luat parte la reprezentațiunea teatrală ear din atitudinea ei nu se putea observa că are în gând planul de a fugi. Când dimineața cameriera a voit să intre la ea să o scoale, n'a aflat de cât patul gol neatins. Principesa a dus cu sine numai puține lucruri, între altele și cutia cu giuvaericele. Cu câte-va zile înainte de fugă Luisa a vorbit cu primașul tarafului dela băile din Elster *ungurește*. Se presupune, că atunci au stabilit amănuntele scăpării din captivitate. Principesa a locuit în primul etagi al hotelului. Nainte cu câte-va zile în parter a închiriat o odaie un domn necunoscut. Pare, că Luisa din etagi s'a coborât pe trepte până în parter, și *d'aici prin odaia necunoscutului oaspe a eșit la stradă*. Fostul locotenent Mattasich zilele din urmă a fost observat în Saxonia, la băile din Elster însă nu s'a arătat.

Din Drezda capitala Saxoniei se anunța următoarele : Principesa Luisa s'a fost dus la băile din Elster pentru a face o cură timp mai îndelungat. Aici în hotelul Svetina a închiriat șapte odăi. Principesa a sosit din Clovisg Drezda însoțită de un medic, o damă de curte și trei servitori la 11 August. Afară de aceea a fost supravegheată de un păzitor anume pus, care zi și noapte i-a controlat fiecare pas. De câte-va zile niște domni necunoscuți, probabil încredințații lui Mattasich căutau cu orice preț să vorvorbească cu principesa. Se zice că ar fi reușit să-1 furizeze o epistolă.

Mercuri noaptea pe la mezul nopții s'a descoperit, că principesa a dispărut. S'a constatat, că o damă a comandat pentru Francensbad o birjă. Birjarul a fost imediat ascultat, care însă n'a putut da nici o deslușire. Principesa dispărută este căutată cu mare zor și aparat polițial pretutinden, dar fără rezultat. Suita principesei a rămas la Elster. Nu este exclus, că naintea hotelului s'a fi așteptat un automobil. Luisa de Coburg a dus cu sine și cutia cu giuvaericele, cari însă n'au valoare așa mare. Deodată cu fuga principesei a dispărut și un domn necunoscut, despre care se știe numai atâtă, că este din Gratz. Se presupune cu siguranță, că acest individ a stat în legătură intimă cu afacerea fugii principesei și cu Mattasich. Principesa pe automobil a putut ajunge în câte-va minute frontiera Austriei, și de aci în scurt timp frontiera Bavariei. Se crede, că principesa a fugit ori în Svițera, ori în Franca.

Asupra vânătoarei aranjate pentru prinderea principesei captive se comunică din Drezda următoarele amănunte telegrafice :

Până Joi la 9 ore dimineața nici o urmă. Consilierul intim și directorul sanatorului din Klosurg Pierson conduce personal curentarea principesei. Detectivii s'au pus deja pe lucru. S'a constatat, că principesa a dus cu sine giuvaericele în preț de 30.000 marce și bani gata în suma de 4000 marce. La frontiera elvețiană s'a telegrafat, că într'un-cât principesa va fi observată, să fie prinsă, și expediată napoi în Germania. Fugara are un favor de 6 ore, dacă profita de acest interval, de grabă va ajunge în Franca. Se zice că Mattasich are bani mulți. Este interesant, că prințul Filip Coburg, moștenitorul de tron saxon până acum nu a cerut curentarea soției sale.

A fost constatat, că principesa a scăpat din hotel prin odaia unui individ cu numele *Weitzer* care locuia în parter.

Din Elster vine știrea, că fuga principesei a fost stabilită foarte minuțios și amănunțit, numai direcțiunea nu se știe, în care a apucat. Individul din Gratz, care locuia în hotel și se numește *Weitzer*, de asemenea a dispărut în aceeași

noapte; el a venit noaptea aceea cu două trăsuri naintea hotelului, luând cu sine pe principesă. În apropiere i-a așteptat Mattasich cu automobil. Direcțiunea, în care au apucat, nu s'a putut afla.

Odată s'a întâlnit Mattasich cu principesa Luisa în Drezda, cu care a vorbit. După asta a mers la directorul sanatorului Pierson, căruia i-a făcut declarația, că nu-și rupe capul cu scăparea principesei. Asta însă nu a crezut-o nime, de aceea era principesa cu severitate dublă supravegheată și păzită. Și cu toate acestea ea a reușit să scape.

— Turbuări la Riga. Ieri s'a produs o demonstrație în fața închisoarei, mulțimea voind să comunice cu deținuții.

Poliția a fost primită cu lovituri de pietri și cu focuri de pușcă.

Lisin, ajutorul directorului poliției, a fost mortal rănit.

— Seminarul musulman din Dobrogea. „Monitorul oficial“ din București publică regulamentul de organizare a seminarului musulman din Dobrogea, pentru instrucțiunea personalului religios al giamiilor, precum și a institutorilor și învățătorilor de limba turcă și religiunea mahometană.

Seminarul cuprinde un curs complet de 8 ani, împărțit în 8 clase.

Obiectele de învățământ vor fi : limba turcă ; limba arabă ; interpretarea coranului ; legislația musulmană religioasă (Seriat) ; scrierea și ortografia (Iazi-Imle). Toate acestea în limba turcă și arabă.

Limba română (vorbirea curentă, scrierea, citirea și compozițiunile uzuale : istoria Românilor ; geografia României cu țerile locuite de Români și noțiunile de geografie generală a celor cinci continente ; aritmetica și geometria cu noțiuni practice de agrimensură ; științele fizico-naturale ; noțiunile de pedagogie, cu aplicațiunile practice la toate obiectele de învățământ primar ; noțiunile de drept civic ; noțiunile de igienă și medicină populară ; cultura pomilor și a zarzavaturilor ; desemn liniar ; caligrafia ; cântul. Toate acestea în limba română.

Anul școlar se deschide la 1 Septembrie și se închide în seara de 15 Iunie. Cursurile încep la 15 Septembrie ; iar în intervalul de la 1 până la 14 Septembrie se fac înscrierile elevilor și examenile de corigență.

Elevii seminarului sunt datorii a-și face, pe cheltuiala lor, uniforma școlară, care se compune din :

Giubea sau reverandă de stofă neagră, cu un singur nasture în gât și gulerul drept, având pe el, de o parte și de alta, o semilună de metal, în mijloc cu literil S. M. (seminarul musulman) ; scurteică neagră până d'asupra genunchiului ; pantalon negri ; saric alb (cialma) ; Mesti (ghiata) ; Coduri (galoși de piele).

În timpul Ramadanului, elevii seminarului vor fi repartizați de către muftiu județelor, în urma intervenirei directorului pe la geamiile respective, spre a practica îndatoririle religioase și a asista pe capii moscheelor la oficiarea rituelului lor.

Este cu desăvârșire oprit ca practica acestor servicii să se îndeplinească de către supușii străini.

— Noul guvernor finlandez. De loc ce noul guvernor al Finlandei *Obolenski* a sosit la Helsingfors, capitala Finlandei, s'a dus mai înainte la biserica ortodoxă, apoi la cea evanghelică, unde superintendentul în numele clerului luteran l'a bineventat *în limba germană*. În vorbirea sa superintendentul a implorat protecția lui Dumnezeu asupra guvernorului (dar cu ce înimă oare?), cerând binecuvântarea cerească asupra faptelor sale, relevând totodată, că chemare grea îl așteaptă pe urmașul lui Bobrikov. După vorbirea prelatului evanghelic a fost recepție la palatul imperial. Se credea, că *Obolenski* va ține un discurs de program, dar asta n'a făcut, ci a spus numai că va avea ocaziune să cunoască pe tot, și după vrednicia lor să-1 prețuiască. Este însă probabil că peste scurt timp va fi cunoscut și programul lui *Obolenski* dacă nu din gura acestuia, apoi de sigur din faptele lui. Noul guvernor locuiește de-ocamdată într-o villa, care se află la o distanță de câțiva kilometri de oraș.

— Telefoane pe stradă. Poliția Bucureștilor a instalat pentru experiență un număr de 8 te-

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pielea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserit supărăcios, slunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **Hauer Lajos.**

ARAD, Pécskai-ut.

287

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

288

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Tuschák Vilmos,

argintar.

ARAD, Batthányi-utca 23, I em. 8 ajtó.

Primesc ori-ce fel de lucru aparținător
acestei branșe pentru prețurile cele mai mo-
derate și pe execuțiunea cea mai bună.

310

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Bénéstér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților și spriginitorilor industriei de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări cel mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit de încrederea și îndestulirea on. public.

Primește pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsească în cup-torul meu, pentru a putea fi folosite și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

LENGYEL GYULA

lăcătar de zidiri.

Arad, Strada Vörösmarty Nr. 3.

Pregătește accesorii de fer pentru zidiri, grilaje pentru cimitire, mașine de fert în forță de masă și ori-ce fel de lucrare de lăcătar.

392

Cu stimă:

Lengyel Gyula.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. — 293

ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acră de Boholt

e recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirup dă o beutură plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fleri

1) sticlă mică (1 litru) 18 fleri.

Se poate comanda și furnisa la locuință dela

Hartmann Samu

magzin de ferarie și coloniale

ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comande din provincie se efectuează prompt și echitabil.

311

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Nr. Telefonului în loc și în comitat 407.

Asortiment de piei de fabrică

al lui

322

Veisz și Rosenberg

ARAD, Prăvălia principală: Szabadság-tér 1. szám.

Cel mai mare asortiment bogat în Ungaria de Sud în tot felul de mărfuri de piele indigene și din străinătate, articoli și instrumente pentru călciunari, pielari, compactori, frénari. Lucruri pentru ghete se pregătesc după măsură în timpul cel mai scurt și în modul cel mai exact.

Comandele postale se îndeplinesc cu deosebită îngrijire.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *tff. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

rămân cu stimă:

Pápay Lajos,

măestru-măsar.

289

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. publicului din Arad și jur, că am deschis în

Arad, strada Bathány Nr. 38.

o prăvălie pentru

pictatul de firme și pentru vopsit.

Primesc pentru prețurile cele mai moderate pictarea de firme, adrese, de embleme pe sticlă, lemn, tînîchea, pânză etc. dela cea mai simplă până la cea mai artistică, precum și vopsiri de biserică etc.

Inscripții pe steaguri, monograme, embleme familiare pregătesc prompt și pentru prețuri senzațional de echitabile.

Primesc mai departe vopsirea mai simplă, și mai artistică pentru prețuri solide.

Pentru lucru de vopsire pe seama domnilor arhitecți prețuri separate avantajoase.

Când rog spriginul și încrederea p. t. public, totodată promit că pentru lucrul pregătit la mine cu conștiințioasă și punctualitate primesc toată garanța.

Rămân cu deosebită stimă:

Kondorossy Imre,

pictor de firme și vopsitor.

297

In atențiunea părinților!

Este de recomandat, ca haine pentru copii să se procure din prăvălia de haine pentru bărbați a lui

FRANK LEO

Andrassy-tér 9 szám. (vis-à-vis de biserica nouă a Minorităților).

Unde se pot căpăta acum cu apropierea sezonului de toamnă pentru prețurile cele mai ieftine și solide hainele cele mai fine și confecționate după ultima modă.

301

Asortiment bogat de stofe indigene și externe.

Se primesc comande după măsură.

Recomand în atențiunea binevoitoare a iubitorilor de sportul vânătorii

Căputurile de vînători

pregătite din postav tivit impermeabil care se confecționează în atelierul meu.

Croiul recunoscut cel mai bun.

Prețuri solide!

Telefon pentru oraș și comitat.

Serviciu prompt!

TRUSOURI PENTRU DAME și CASĂ de MODĂ

Masztig Pál, Arad,

ANDRÁSSY-TÉR 22 sz.

O. P.

Când aduc la binevoitoarea cunoștință, că în Arad, Piața Andrásy Nr. 22 în casa Kiss am deschis corespunzător exigențelor timpului de azi o

prăvălie de pânzării pentru dame și domni

mă provoc la activitatea mea împlinită 18 ani la firma Wadovsky Gustáv, precum și la experiențele mele făcute în capitală.

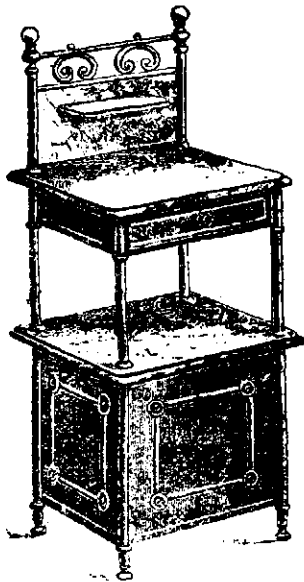
Pot spune liniștit, că voi putea satisfac pe deplin gustul on. public.

354

Rugând on. public să mă onoreze cu binevoitoare și dese vizite, răman

cu stimă MASZTIG PÁL.

Fabrică de mobile în Arad.

Am onoare a atrage binevoitoarea a
tențiune a m. on. public asupra

fabricii mele de mobile

aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz
și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, dulapuri pentru lavoare, căruțe pentru copii executate în modul cel mai artistic. Cu începerea sezonului recomand moderatul de căldură pentru cuptoare, care le am în vânzare pentru prețuri culante și executate foarte cu gust.

Fac la comande noi și provăzute cu gravuri și desemnuri după cerere. Hotelierilor, cafegilor și proprietarilor de localuri de vară recomand filegoriile mele și scaunele mele de grădină fabricate proprii. Se primesc reparaturi de mobile, politură și vopsire de nou.

Recomandându-ne binevoitorului sprigin al on. public din loc și din provincie, rămanem cu perfectă stimă:

FLEISCHER TESTVEREK

A R A D,

316

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.

FISCHER KÁROLY

fabricator de pânze pe drot, de impletituri de drot, de site și de funduri de drot de oțel pentru paturi.

ARAD, József főherceg-ut 8. szám.

Recomandă diferitele sale fabricate de pânză de drot (de cupru (aramă), fer și de pânză de drot suflat cu ținc, care ce află în deposit) mai ales pentru mori, fabrici și pentru asopuri economice, recomand de asemenea sitele pentru ciururile ventilatoare Bacher.

Pregătesc impletituri de drot pentru îngrădit grădini, parcuri, curți pentru găini și paturi de sălătăciuni, construiesc ciururi (potreacuri) de ales petricele, nisip și carbuni de peatră pentru scopuri de zidire, de mine, de grădinărit, grilaje pentru ferestre la pivnițe și magazine, receptori de schintei pentru coșuri la locomotive și de fabrică.

230

Funduri de drot de oțel pentru paturi.

care pentru puțința de a se ținea curate sunt foarte recomandabile. Diferite site de păr, fer, cupru (aramă) și mătăasă, coșuri pentru tabac și site pentru cernut, precum și tot felul de obiecte nelușirate aici se pregătesc și construiesc în calitate cea mai bună pentru prețuri moderate.

Máringner József

a deschis pe strada Boczko Nr. 2

O prăvălie pentru croitorie de domni

aranjată conform cerințelor moderne, unde se află tot felul de postavuri indigene și din străinătate pentru haine, și se confecționează tot felul de haine și uniforme după măsură.

Cu deosebită stimă:

Máringner József

309

croitor de haine și uniforme.—Strada Boczkó Nr. 2.

Kováts és Thomay

fauri.

ARAD, Kossuth-utca 2 szám.

P. T.

Avem onoare a ne recomanda în prețiosul D-voastră sprijin prăvălia noastră de renume pentru construirea de trăsuri.

După experiențele câștigate 7 ani de-a rândul în fabrica de echipaje imp. reg. de curte a *Fraților Kiber*, suntem în plăcuta pozițiune de a corespunde și celor mai extreme pretensiuni.

Fabricăm echipaje noi conform comanda, primim reparări pentru prețuri estive și culante.

Trasuri gata în deposit.

345

Preț-curent gratis și franco.

Cu deosebită stimă:

Kováts és Thomay
fauri.

Primul institut de artă sud-ungar pentru
zidirea de altare, de sculptură și de auit.

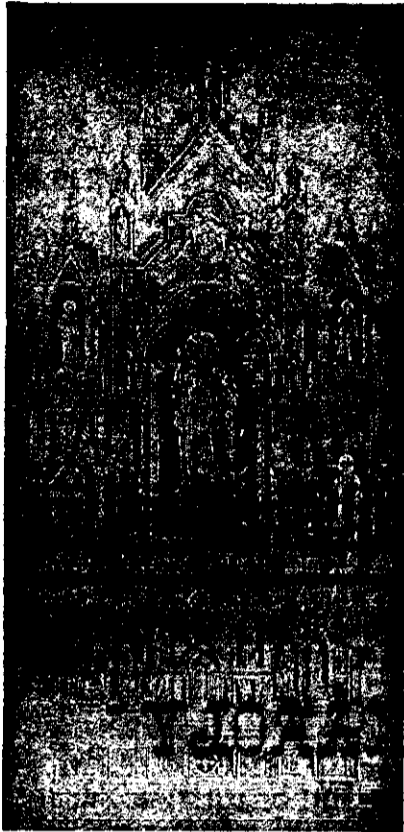
Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrag atențiunea preș onoratei preoțimi și a d-ilor
curatori supremi bisericești, că în atelierul meu
gătesc iconostase noi, altare, scaune episcopice și alte
aranjamente complete bisericești.

Pe iconostas pictez nouă
iconi de artă, afară de aceea
auresc și vâpșesc din nou iconostase vechi. Primesc și vâpșitul de biserică. Trimit schițe de plan gratuit. La dorință călătoresc la fața locului pe spesele mele. Recomand icoanele mele de relief, peatră masivă cu vâpșeală polichronică, statue sante dela 60—180 cm. marim. *Madonna de Lourdes, Inima Mariet de 9 ani bogat aurite cu vâpșeală polichronică.*

De present se pregătește pe seama bisericești din Kesz-Mare: *Inimă sfântă a lui Iisus și Madona de Lourdes* în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și echitabil îngrijește:
140—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár-Jozsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

BRAUN GUSTÁV

măsar.

Arad, Petöfi-utca 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător
branșei sale, executat în modul cel mai
conștient și cinstit.

Rog spriginul prețios al p. on. public,
rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

331

măstru măsař

SUCCES GARANTAT!

Birou tehnic pentru zidirea de cuptoare de impregnare

Nr. privl. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica devapor pentru impregnarea de cărămizi.

LUGOS.

178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de
cărămizi impregnate pietri fundamentale, de drumuri și de cabel
etc., cari absolut nu permit pătrunderea și isvorirea apei.

Deslușiri, budget, modele precum și materii necesare
pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

Specialitate.

Investiție minimă!

S'a dovedit dd excelent!

De mai multe ori premiat.

Nr. Telefonului 184.

ALOIS PIFFL

Prima fabrică de metale în Timișoara.

TEMESVÁR, Elisabetopole (Erzsébetváros) str. Hunyady Nr. 14 (Casa proprie).

Specialist în construirea de apaducte

de instalări de băi, de closete engleze sistemul cel mai nou, de canalizare și de inchideri ermetice, contra mirosului neplăcut, invenții propriie, sentită de lege, de aparate pentru spălarea de closete, canale pentru conducerea apei și apei de ploale, precum și de closete „Millenium“ complete.

Planuri și budgete se dau la cerere gratuit și pe spesele proprii.

Mar departe fabricare de

317

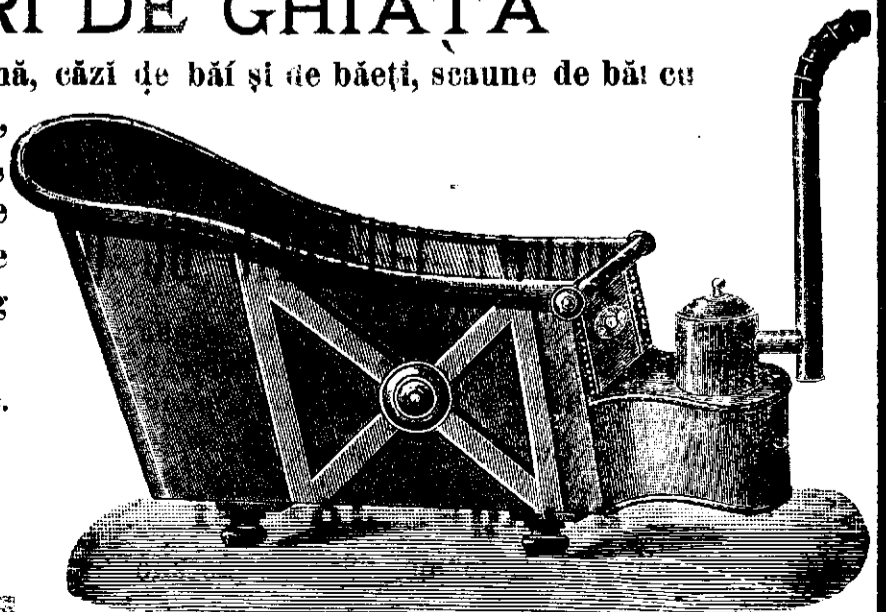
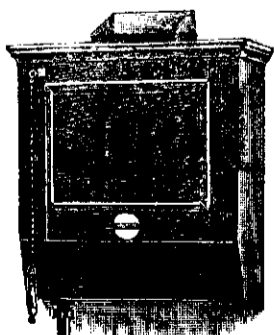
DULAPURI DE GHIATA

de mărfuri de metal, unelte de culină, căzi de băi și de băeți, scaune de băi cu aparat de încălzit sistemul cel mai nou, de ornamente de zinc de tot felul, litere de metal turnate și table de inscripții de metal, precum și sigile și embleme de cupru (aramă), mesing și tinichea etc.

Liste cu prețuri stau la dispoziție gratuit.

Cu deosebită stimă:

ALOIS PIFFL.

telefoane la colturile străzilor principale din centrul capitalei României.

Aceste telefoane sunt închise cu o cheie pe care o posedă sergentul din posturi și în cazuri de crime, foc, spargeri, etc., sergentul de post deschide imediat cutia și, instalând la baterie aparatul ce-l poartă cu sine, comunică imediat cazul prefecturii poliției capitalei și circumscripției respective.

Aceste instalațiuni se vor face mai târziu în toată capitala.

— **Nevasta vândută.** În Terni, oraș italian, s-a înființat societatea pe acțiuni pentru lucrări de oțel și angajează lucrători cu miiile, doi lucrători au încheiat o afacere, de sine înțeles fără să useze de autoritățile competente. Adecă lucrătorul Santo și-a vândut pe soția sa, Terezia acestuia, pentru 1000 lire. Terezia s'a învoit la asta și a trecut împreună cu cei trei copilași la noul „proprietar“, care în schimb a cedat nevasta sa ca adaus prietenului său împreună cu fetița. Interesant este în întreaga afacere împregiurarea, că Santo a extradat soției sale și zestrea de 1800 lire, și toate hamdrabuțele ce i-a adus, va se zică a dat pentru soția lui Giovanni care numai frumoasă se poate zice, și aici încolo nimic, 2800 lire și mai ceva, ear Giovanni este bucuros că a căpătat, ce e drept o soție mai puțin frumoasă, dar cu bani. Cum în Italia lui Crispi legile despre viața conjugală (legea lui Crispi de odinioară) este cât se poate de tolerantă, părechie astfel combinate de bună voie și în înțelegere comună, nu vor fi conturbate de către autorități.

— **Logodnă.** D-soara Maria E. Cancasiu din România cu dl Ioan D. Șova din București logodni.

Felicitările noastre!

— **Religiunea Japonezilor.** Scriitorul englez A'ped Atead, în cartea sa „Japon by the Japanese“, publică următoarele despre religia Japoniezilor după profesorul japonez Inazo Nitobe:

Japonezii n'au o religie în sensul europeanesc.

Locul unei religii îl ține tradiția antică, numită la Japonezi „Bushido“, ce este un cod al moralei cavaleresti un cod de onoare.

El nu e revoluțiune a cerului și nu e opera nici unui fondator de religie. Originea lui e adânc în scriba suverană de ori-ce fapt nedemn și în voința neclintită d'a merge pe drumul cel drept.

În acest cod nu e nici o doctrină filosofică, e analog cu principiul moral al lui Kant. În locul revelațiunii divine e vocea conștiinței.

Cea dintâia datorie a fie-cărui om e d'a se înfrîna să fie stăpân pe sine.

Conștiința e primul criteriu al binelui și al răului.

Curajul e cea mai înaltă virtute a suferi și a lupta cu greutățile vieții sunt datoriiile unui om.

Probitatea, iubirea de dreptate sunt strîns unite cu bărbăția; generositatea e coroana sentimentelor adevărate distinse.

Bushido nu vede în căsătorie un act moral deosebit: valoarea morală o pune în înmulțirea familiei, în descendență.

Pentru un Japonez nimic nu e mai nobil decât îngrijirea de copii.

Nitobe conchide astfel:

Religiunea japoneză e un amestec, o sintesă de mai multe sisteme morale și anume din ceva rigid semitic, din sublimul antic elin, din superstiția romană și din misticismul german.

Bushido ține mai mult de sentiment decât de credință.

Un alt profesor, Hozumi, zice că adevărata religie a Japoniezilor e cultul străbunilor acest cult se estinde la genealogia împăratului, la ascendenții fie-cărui familii, și are enormă influență asupra vieții, asupra moravurilor japonezilor; instituțiunile cele mai principale se bazează pe acest cult strămoșesc.

După părerea celui mai mare capitalist japonez, baronul Ahiusawa, onoarea comercială a Japoniezului cam lasă de dorit, din cauză că nu sunt anume canoane religioase și morale după care să-și reguleze negustorul afacerile sale, și chiar educațiunea sa.

Contele japonez Okuma zice:

„Unii vor să revină la formele religioase antice, alții vor să introducă creștinismul, sau

să adopte morala lui Kant, ori chiar și o altă sistemă filosofică.

„Totul e în fasa de premenire, și numai un geniu puternic ar putea impune Japoniei o nouă religie“.

Un colaborator al revistei „Sunday Magazine“ constată, după rapoartele misionarilor experți, că nici un popor nu se apropie atât de ateism, ca japonezii. La ei creștinismul se introduce cu mari greutate.

— **Inspețiile Țarului.** Țarul însoțit de marii duci Mihail Alexandrovici, a sosit ieri la Newocergastu, unde a trecut în divizie a 4-a divizie de cazaci de Don, care pleacă pe câmpul de război. Trupe noi sosesc în fie-care zi la Mukden.

— **Un nou cimitir de pe timpul Avarilor.** Din Kiskunfélegyháza vestesc ziarele din capitală, că în apropiere urmează cu interes deosebit săpăturile de mare însemnătate pentru științele arheologice. S'a dat adică de urma unui cimitir avar, și în acesta mai mult ca 300 morminte. Zilele trecute s'a ajuns un rezultat surprinzător, descoperindu-se mormântul duor șefi equestri. Ambele morminte sunt de un cuprins extraordinar de bogat. De scheletul calului unui călăreț atâră și acum întreg ornamentul echipagiului. De interes sunt mai ales săgețile și săbiile aflate în mormânt, deoarece acum putem ști ce fel de mijloace de apărare și de război avea poporul rudă al Ungurilor.

— **Irigație cu pompe electrice.** Lucrările de irigație multumită cărora s'a amenajat regiunea steapă din California, Losangelos, sunt întru cât-va modelul actual al genului. E cu neputință să se combine puterile arteziene și transmitere energiei electrice la distanță mare cu efect mai repede. Un studiu documentat din Electrical Review ne dă, între altele, amănunte despre crearea culturilor de portocale în această regiune.

Apa, sau mai bine zis stratul de apă, se află la o adâncime schimbătoare între 15 și 300 metri; ceea-ce înseamnă că sunt multe păături de apă suprapuse.

Ridicarea se face cu ajutorul pompelor electrice, a căror energie, sub formă de curent cu tensiune înaltă de 33.000 volți, e produsă de roți hidraulice așezate în Sierra-Madre, la 130 km. departe de centrul cultural.

Fiecare puț alimentează câte o suprafață de două-zeci până la trei-zeci hectare cu un motor elevator de o putere schimbătoare între trei-zeci și șase zeci și cinci de cai. În trei ani, s'au instalat șase sute de stațiuni de pompe și irigație și valoare terenului, ca un început numai, s'a și îndoit. În locul deșertului, azi e prosperitate.

— **Telegrama,** farză în trei acte, de „Original“, sub care pseudonim se ascunde un cunoscut și apreciat scriitor român din Arad, a apărut ca retipărire din „Tribuna“.

Se vinde, pentru societăți de diletanți: 5 exemplare, expediate franco la adresa celui ce comandă, 1 coroană.

Prin poștă mai puțin de 5 exemplare nu se trimit (Numărul persoanelor din piesă e 12). Un exemplar, se vinde cu 30 fil. la Administrația „Tribunei“ și librăria P. Simtion, din Arad.

— **Anunț literar.** Gramaticile fiertatului meu soț, aprobate de înaltul guvern și Ven. Consistor din Arad, sunt a se căpăta și pentru mai departe la mine. Profesorii și învățătorii vor primi rabat de 20%.

Cărțile sunt:

Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea primă Etimologia. Prețul 2 cor. Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea a doua. Sintaxa. Prețul 1 cor. 20 fil. Gramatica elementară partea primă pentru clasa III-a. Prețul 30 fil. Gramatica elementară partea a doua pentru clasa IV-a. Prețul 60. fil. Cu deosebită stimă: Văduva: Aurelia Dr. Petranu, Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 4.

Recomandăm în bine-voitoarea atențiune a on. public *biuroul de zidire al d-lor Cioban și Nadra măestrilor zidari diplomați (strada Deák-Ferencz Nr. 34.)* care primește tot felul de lucrări aparținătoare branșei dumealor.

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. nostri cetitori inserția de mai jos a d-lui Pollák Sándor.

— **Recomandăm în deosebită atențiune** a publicului românesc prăvălia și atelierul d-lui *Hartmann I'di* (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorință. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.

— **Atragem atențiunea binevoitoare** a p. t. public de dame asupra inseratului d-lui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Se caută un candidat de avocat român cu praxă pentru cancelaria advocațională.

Dr. Vasile Avramescu

M. Radna.

Poate ocupa imediat funcțiunea.

361-5.

Bibliografii.

A apărut:

Calendar pe anul dela Christos 1905. Anul XXVI. Prețul unui exemplar 40 fileri. Arad, editura și tiparul tipografiei dieceșei gr.-or. române. Calendarul are următorul conținut: Cronologia pe anul 1905. Sărbătorii și alte zile schimbătoase. Posturile. Sărbătorii școlare. Astronomie.

Partea calendaristică: Cele 12 luni cu rubrica calendarului gregorian între pagini foite destinate pentru diferite însemnări. Genealogia casei domnitoare, genealogia domnitorilor străini și exotici. Șematismul mitropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania. Taxele postale și pentru telegrafice. **Partea literară.** Moise Nicoară (studiu biografic cu portret). Tamăița (legendă) de Maria Cioban. Socialismul (dialog) de I. Groșorean. Eroul dela Königgrätz de St. O. Iosif. Sentențe asupra virtuții. Căpitanul Romano (V. Alexandri). Un mijloc de înaintare de Nic. Bușcaiu. Casa națională din Arad (ilustrațiune). Patronul țiganului (Th. D. Speranță). Un capitol despre lene și superstiție de G. Coșbuc. Mândro, mândro, vrei nu vrei poezie de Mih. Eminescu. Vulcanul legendă din popor de Maria Cioban. Minerva (Zeita științelor), poezie de Nicu Stejărel. Dați creștere fetițelor voastre. O. T. Baba n'auce, dar potrivește de Elena D. O. Sevastos. Lupul și Titirez, Basn pentru copii de Th. D. Speranță. Poesii populare. Economic. (Despre Lucernă; Creșterea rîmătorilor; Albinele) Sfaturi economice. Felurimț. (Țăranul deștept; Un martor bun; om căruia îi plouă aur din cap; O țară fără închisori; Regele și cerșitorul; Împăratul și pielarul). Glume (feștanie țigănească; țiganul și ciobanul, Moțul și pânea cea albă; țiganul bolnav; țiganul cu inelul; între prietini, la cărcumă; păcălă și Sasul; un recept; De ce? Asta-i și mai rău). Chicituri și chiuțuri. Inserțiuni și reclame.

Manual de limba germană întocmit de Dr. Constantin Lacea prof. Partea I. și II. Editura Librăriei Ciurcu, Brassó(?) 1904 Prețul 1 cor. 80 b.

Liturghia sfântului ni Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericesti și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, nvătător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Tievaniul Mare, (p. u. Kákova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria *Petru Simtion* în Arad.

În editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Români Prețul 90 bani.

• **Biserica și podul din Borzești,**

de Dr. C. I. Istrati.

precum și o ochire relativă la bisericile zidite de Stefan cel mare. Cartea e înzestrată cu 49 chipuri bine reproduse și se expediază contra Lei 3.50 de către librăria deponitară C. Șfetea din București, franco și recomandat.

ECONOMIE.

Arad, 3 Septembrie

Intrunirea agricolă din Rusciori.

(Urmare și fine).

Seceta în toate ar trebui deci să ne deschidă ochii și se facem cum alții mai prevăzătorii o fac. Știm cu toții, că unde'nnul nu'î putere și cu toate acestea nu ținem să punem umăr la umăr, să ne întovărășim spre a putea duce cu toții la bun sfârșit aceia ce singuratici nu suntem în stare se facem.

Insoțirile de credit sâtești sistem Raiffeisen, cărora chiar un an de foamete le-a dat naștere, chemate sunt de a ne procura acelea de ce avem mai ales acum mare trebuință, adică bani ieftini dați când avem trebuință și în suma, de care avem trebuință. Cel ce are bani poate să-și cumpere și nutreț și bucate. Din multe părți se recomandă acelor care au, a nu cheltui vitele, nu puținul nutreț și grâu, ce D-zeu ni-l'a dat. Dar apoi din ce să ne acoperim celelalte trebuințe mai ales aceia, cari n'avem nimic din toate acestea? Insoțirile de credit, alcătuite oare cum fără multe parale, ni-le pot procura toate și pe nesimțite. Poporațiunea din cele câte-va comune, în cari Reuniunii noastre agricole dat i-a fost se facă asemenea însoțiri, nădejde avem, că nu stau cu atâta îngrijire în fața anului rău. Insoțirile înșile cu bani împrumutați dela băncile noastre mari pot să se provadă și cu nutreț și cu bucate, pe cari apoi le împart între tovarășii pe așteptare și cu camete neînsemnate. Tot prin acestea însoțiri ne putem procura mașini de sămănat și de trierat, grape de muschi, vite mai alese, semințe de tot soiul etc. etc. Arătând în cele din urma modul de purcedere la alcătuirea însoțirii, recomandă harnicilor proprietari din localitate a înființa și în Rusciori o asemenea însoțire.

Notarul din loc, dl Nicolae Sasu, mulțumind vorbitorilor pentru sfaturile adevărat părintești, isvorire din inimă cu durere pentru popor, se declară de primul, care intră în șirul membrilor însoțirii ear după d-sa parochul, învățătorul și aproape toți proprietarii înscriși-s'au la noul așezământ, de ale cărui roade numai poporațiunea din localitate are să beneficieze. Conducerea însoțirii s'a pus în mâinile notarului, ca president al consiliului de supraveghere; ajutați de cassarul Vasile Apolzan, fost învățător, de 2 vice-presidenti și de alți fruntași: membrii în direcțiune și în comitetul de supraveghere.

Intre hotărârile mai de căpetenie ale însoțirii se numără: că direcțiunea poate conrage de ocamdată un împrumut de 3000 cor. poate acorda împrumuturi cu maximum de cor. 200 cu 8% interese etc.

După-ce dl Tordășianu ne-a mai vorbit despre însemnătatea casselor de ajuto-rare a muncitorilor de câmp și a servitorilor, ia cuvântul dl Simu, care mulțumește în numele Reuniunii harnicilor și înțelepților Ruscioreni pentru primirea sfaturilor date și declară adunarea închisă.

Masa bogată a dlui și d-nei Sasu, nou privilegiu ne-a dat de a ne convinge, că fruntașii comunei în bună înțelegere o duc cu poporațiunea, care ascultare îi dă în lucrurile bune, de care partașă o face.

Frumoasele cântări, executate de mieli școlari și frumoasele buchete de flori, ofe-

rite oaspeților nostri Sibieni de eleve, do-vadă ne-au dat, că și învățătorul Alexandru Bêrsan la locul său se găsește.

„Frunză“.

INSERTIUNI și RECLAME.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

ARAD, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în *ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrag și Meiding de primul rang. Mașine* (sparher) *pentru bucătării de Olanda* elegante, specialități pentru economia de casă, *dulapuri pentru ghiată.*

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a *coaselor de oțel Barabás Béla* și a *pumpelor de stropit* contra peronosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, peneluri și briciuri,

Deposit exclusiv «AHOI».
**Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lui-
strului de argint: VENUS
pentru cuptoare.**

Comandele din provincie se efectuesc pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221-50

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul stradei Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția

plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să răspund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă:

Valentiny József jun.

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

BIUROU PENTRU CLĂDIRI

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca 6 sz.

STAMER VILMOS

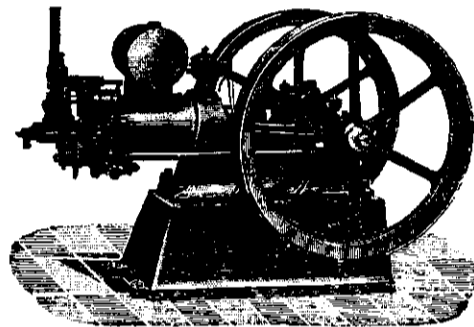
măestru zidar și expertizorj urat primește construirea de planuri pentru zidrie, acordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădire, conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-

bricele cele mai capabile de concurs. Un învățacel absolvat de școala industrială este primit ca practicant.

Numărul Telefonului 86

Birou de mecanica și atelier de mașini

Intreprindere de instalațiuni de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Kültl-té

Tot felul de instalațiuni de iluminare de ori-ce sistem, deposit de reflectori instalațiuni de băi și closete

Executare specializată de reparațiuni de mașine și c. zone.

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

6799 tkvi. szám 1904.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság közhirrre teszi, hogy Macsinik Ilie arad lakós végrehajthatónak German Pálné sz. Giurgiu Róza aradi lakós végrehajthatást szenvedő ellen 186 kor. fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő Aradvárosában fekvő az aradi 195 sz. tjkönyvben az A. I. 1 sor 2450 hrsz. a. l. vett udvarháza külváros Mihály utca 86-a számú ház udvar és kertje az árverést 827 Kor. fillérrel ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelték és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904 évi Deczember hó 2-ik napján délutáni 3 óra kor az igazságügyi palota földszint 48 sz. irodában megtartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 82 korona 7 fillért készpénzben vagy az 1881: LX. t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt M. rendelet 7 §-ában kijelölt óvadékképes és tékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. c. 170 §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezésére kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon 1904 évi Aug. hó 17 napján
A kir. tszék. mint telekkönyvi hatóság.

Akna.

362

kir. tszéki bír.

Editor-proprietar: George Niehă
Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirianu.

Asortiment bogat de tot felul de pardesiuri și de Ulster de cauciuc.

Fondat 1874.

A V I S !

Telefon p oraș și com. 534.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a publicului atât din loc cât și din provincie, că cu începerea sezonului de școală au sosit în magazinul meu nouă costururi gata pentru bărbați și băieți deci cel ce voește să târguiască estin și bine să se adreseze cu încredere deosebită la firma mea recunoscută, deja demuit ca solidă, unde se economisează cel puțin 20%. Spriginindu-mă pe vechiul meu renume, de care m'am bucurat până acuma, îmi iau voia a ruga pe onor. public, ca toate cele de lipsă să le procure din magazinul meu de haine gata pentru bărbați și copii.

Cu perfectă stimă:

MOSKOVITZ ESIGMOND

A R A D, EDIFICIUL TEATRULUI.

Prețuri solide și culante.

Croiul elegant.

358

Comande din provincie se efectuează prompt

Bogat assortiment de haine pentru vânători.

Novitate de costumuri „Francisc Iosif“.

Bucăți singuratic de costumuri p. băieți.

Mai nou!

Modelocuri de

toamnă

Pardesiuri pentru dame

Cu începerea sezonului de școală.

pentru dame

Pardesiuri pentru fete și copii.

Bluze de modă după croiul cel mai

nou și bluze cu mâneci.

Bazarul pentru costumuri de dame al lui

351

S T E R N M. A.

A R A D,

ANDRÁSSY-tér, vis-à-vis de noua biserică a Minoriților.

Fondat în anul 1875.

Telefon pentru oraș și comitat 238.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumii și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emalarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

*Cea mai mare fabrică de zidiri de mori și mașini
pentru mori în Ungaria de sud alui*

Anton W. Saackl

ARAD, Fa-utcza I sz.

327

Primește :

nouă arangamente și reconstrucțiuni de tot felul de mori de vapor și de apă pentru măcinat fin, globuros și mai puțin fin pentru măcinatul de gris, arangamente de mori pentru stărcerea de ulei, pentru despoiarea orezului de coaje, mori automate etc.

Fabrică :

tot felul de mașini pentru mori, mașini pentru gris și pentru scoaterea simburilor din fructele pentru desert, pentru stărcerea poamelor, mașini pentru cernerea făinei, cicloane etc.

Furnisează :

Sită plană pat. Seck. Mașine pentru gris și despoiarea poamelor de desert, patent Seck.

Scaune pentru cilindri de mori, mașine de ascuțit și curățirea coajei, patent Seck. etc.

Petre de mori franceze sistemul Trapp pentru ori-ce scop de măcinare, și tot felul de articoli pentru mori.

Dispune :

de numeroase și cele mai bune referențe și scrisori de recunoștință asupra zidirilor de mori.

Prețuri moderate !

Lucru solid !

Cea mai bună construcție !

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma Improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă :

FISCHER J.

măestru tapersier.

Prețuri fixe !

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Fondat la 1845.

Prețuri fixe !

Telefon p. oraș și comitat Nr. 457.

Neumann M.

furnisor de curte ces. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați, băeți și fete

ARAD, lângă hotelul „Crucea albă“.

recomandă asortimentul său bogat de haine gata și de calitatea cea mai bună.

350

Costumuri gata pentru bărbați :

Costum sacco cu ștrafuri	coroane	26—30
• de șeviot cu ștrafuri	•	35—50
• „ „ vênât de Zsolna	•	30—44
• din cele mai noue stofe de modă •	•	36—50

Pardesuri pentru bărbați :

Cenușă întunecat ori drapp coachmen.	coroane	24—36
Din șeviot fin vênât ori negru	•	24—50
Din șeviot englez cenușiu întunecat	•	30—50
Diă stofă dublă cenușie întun. și cu ștrafuri	•	34—44

Costumuri pentru băeți :

Costumuri de marine din șeviot vênât	coroane	14—20
• din cangarn, cenușii, vênât	•	14—22
ori drapp	•	10—18
Costumuri de școală din șeviot de Zsolna	•	16—24
Costum de vênători din loden cenușiu	•	16—25
Costum pentru băeți cu pantaloni scurți	•	16—25
• din stofă cu ștrafuri	•	22—35
Costum pentru băeți cu pantaloni lungi	•	13—18
Pardesiu v. întunecat și drapp pentru	•	
băeți	•	

Comande de haine după măsură se efectuesc prompt.